

SOSIALURIN

Útgevari:
FØROYA JAVNAÐARFLOKKUR

Blaðstj.:
Villi Sørensen.
Box 76.

PRENTSMIDJAN Á HEYGSBREV
TELF. 1820

Hitt einasta sanna virðið.

Arbeiði er keldan til alt virði, tí eigur alt úrslitið av arbeiðinum at koma teimum, ið arbeiða, til góðar.

Í tí núverandi samfelaginum verður hin privati ognarrætturin til framleiðsluamboðini (jörð, grund-økir, verksmiðjur, maskinur, skip, samferðslu o. s. fr.) stóðugt í størri mát tað amboðið, ið kapitalistastætturin — ein lítill minniluti av borgarum samfeligssins — nýtir til at ognar sær úrslitið av arbeiði mennaaættarinnar. Vald yvirklassans yvir framleiðsluamboðinum ferir við sær politiskt ófrælsi, sosialan ójavná, ósemju millum tjóðirnar og skapar vesældóm fyri samfeligssins arbeiðandi og framleiðandi íbúgvur.

Fjöldin av fólkinum verður gjørd til ognarleysar lónararbeiðarar, og hin øgiligi tekniski framburðurin, ið av røttum áttu at komið øllum borgarum samfeligssins til góðar, trýstir í stóðugt størri mát hin stóra meiraltan, ikki bert teir veruligu lónararbeiðararnar, men eisini hin partin av tí arbeiðandi fólkinum, inn undir vald og eyðræning peningavaldsins.

Henda samfelagsskipanin — kapitalisman — forðar øllum rættvísu býti av úrsliti samfeligsarbeiðssins, alir fram pláneya framleiðslu, hvarvið øgilig virði fara fyri skeyti, skapar kreppur og arbeiðsloysi, spjaðir samfeligsið og økir stigvist um stættarmunin, sum endaliga orsakar stóðugt vaksandi stættartriði millum tey múgvandi og tey ognarleysu. Tí krevja og berjast javnaðarmenn fyri eini heilt nýggjari samfelagsskipan — teirri sosialistisku.

Út frá hesum grundsjónarmiðum er tað mið og mál javnaðarmanna at savna allan arbeiðarastættin í ein stættarsterkan sosialistiskan arbeiðaraflokk, at taka ræðið í landinum, at taka av hin órættvísu kapitalistiska ognarrættin, at gera samfeligsið til sosialistiska felags- og fólkaogn og at samskipa, menna og upplýsa hina arbeiðandi fjøldina til at yvirtaka og leiða framleiðsluna í tí sosialistiska samfelaginum.

Fyri at fremja hesi endamál tænar felagsskapur teirra arbeiðandi á tí økonomiska og politiska økinum, útbreiðsla av upplýsningi og serstakliga kunneika til manna-

Rættvísiskrøv sosialistanna:

Lóg og rættur eins fyri øll — bæði fátæk og múgvandi.

Handilsmonopol Dimmalættingar í lógarmálum má takast av. Ókeypis rættargongd fyri øll.

»Við lóg skal land byggjast«, stendur so vakurt skrivað omanfyri inngongdina til dómhúsið í Havn. Hetta ljóðar frálíkt, ein kennir á sær ein vissan tryggleika av at liva í okkara sokallaða »demokratiska« samfelagi, har lóg og rættur er eins fyri øll.

Men hetta, sum alt annað í tí kapitalistiska »demokratiska« samfelagnum, hevur bert lítið og einki av veruleika aftanfyri. Sannleikin er tann, at á pappírinum kann lóg og rættur tykjast at vera fyri øll, men í roynd og veru er tað heilt óræði.

Í fyrsta umfari eru lóginar í tí kapitalistiska samfelagnum soleiðis smiðaðar, at tær ikki bjóða hini stóru fjøldini av fólkinum nakra sanna og fullkomna vernd og tryggleika.

Í Føroyum er tað soleiðis, at her kann ein og hvør doyggja í hungri. Tað finst eingin lóg, hvar eftir samfeligsið hevur nakra skyldu at forða fyri hesum.

Bæði fiskimenn og arbeiðarar kunnu verða ríknir út í vinnuloysi, men tað er eingin lóg, ið sigur, at tað er samfeligssins skylda at forða fyri, at teir, teirra konur og børn ikki liða hungur og hall.

Tað finst eingin lóg, ið tryggjar øllum landsins børnum og ungdomi atgongd til at troyta landsins lærdómskeldur. — Hin hægri skúlskapurin í Føroyum er einans fyri tey múgvandi.

Tað finst eingin lóg, ið tryggjar hvørjum einasta íbúgva mat í munnin og klæði upp á kroppin.

Soleiðis kundi verið hildið áfram, men er hetta nóg mikið fyri at vísa á, at vit ikki eiga eina lóg-gávu, ið fult og heilt tryggjar hinum einstaka borgara samfeligssins eina menniskjansliga tilveru og sjálvsagda lívsrætt — RÆTTIN AT LIVA

Og rætturin til at kenna lóginar, hvussu er hann?

Jú, um tú yvirhøvur skalt hava líkindi til at kenna lógin landsins, verður tú tvingaður til at halda Dimmalætting — og harvið

gongdina og standin í tí kapitalistiska samfelagnum.

Fremjan av sosialistiskari felags-ogn og sosialistiskari framleiðslu vil beina burtur allar formar fyri eyðræning av øðrum menniskjum, kúgan og sosialum ójavná. Hon vil við samarbeiði millum alt fólkið á tí materiella og andliga framleiðsluni føra við sær eitt higartil ókent ríkidomi bæði á tí materiella, sociala og mentunnarliga økinum. Men frigeringin av arbeiðarafjöldini er arbeiðarastættisins egna verk.

styðja sambandsflokkinn. Við øðrum orðum skal Dimma gera handil burtur úr hvørjari lóg, áðrenn hon verður fólkinum kunnug. Og henda handil hevur Dimmal. m o n o p o l uppá.

Tey, sum ikki hava ráð at halda Dimmalætting, hava eingi líkindi at kenna lógin landsins.

So evarska lítið er okkara »demokrati« vert.

Hvussu roynist so rætturin?

Eisini hann er lítið annað enn vanlig handilsverða.

Fólkið hevur ongur víðari at-støður gjølla at kenna landsins lógin og mannagongdina í rættinum. Samfelagslæra er útiðst í skúlunum, og á annan hátt eru ikki stórvægis líkindi at søkja sær lögfrøðisligan kunneika.

Skalt tú gera nyttu burtur úr lóg og rætti, mást tú leita til einhvønn sakførara. Ikki minst teir eru dúgligir at gera handil burtur úr rættarmálum borgaranna.

Vanliga kostar eitt rættarmál so nógv, at tað eru tey flestu, ið ikki hava ráð til at gera nyttu burtur úr lógum og rætti landsins.

Hjá teimum flestu eru tær peningaligu umstøðurnar soleiðis, at tað er einki at hugsa um at skjóta eitt rættarmál til hægri rætt, landsrætt ella hægstarætt.

Niðurstæðan verður tí tann, at rætturin — sum alt annað í hesum spiltu samfelagi — er fyri tey múgvandi, tey ríku.

Smámaðurin er veruliga rættleysur.

Javnaðarmenn siga tí:

Hetta gongur ikki. Lóg og rættur skal vera eins fyri øll.

Javnaðarmenn krevja tí, at settur verður ein DEFENSOR (verjari) og ein AKTOR (anklagari). Teir verða løntir av samfelagnum. Allir borgarar skulu hava rætt til ÓKEYPIS at gera nyttu burtur úr rætti landsins.

Allir borgarar landsins skulu kunnu skjóta síni rættarmál heilt upp til hægstarætt **uttan at tað kemur at kosta teimum eitt oyra.**

Men henda rætt kanst tú einans koma til vil at fylkjast um hina SOSIALISTISKU stevnuna.

Norðoya javnaðarfelag sigur frá, at øll javnaðarfólk yvir 14 ár í Norðoyum kunnu gerast limir í felagnum, ið nú ger fyrireikingar til vetrararbeiðið. M. a. er ætlanin at halda upplýsandi fyrilestra- og tjakfundir, har vinnuligir, sosialir, mentunnarligir, kommunalir, felagsligir o. a. spurningar koma til umrøðu. Nærri frágreiðing um hetta og mangar aðrar tættir í felagsarbeiðinum verður felagið at senda limunum beinleiðis.

Landspolitikkur

ella

persónpolitikkur

Í tí politiska lívinum er tað í flestum, at hvør flokkur hevur sítt blað, ið er ætlað sum málagn flokksins — skal umboða flokkinn politiskt — halda liv í flokkinum; men tað skal vera eftir politiskum sjónarmiðum. Men í flestum forum er tað tíverri soleiðis, at tað ikki er politikkur tað veruliga snýr seg um, men verður bert hongt seg í einstakar menn innan flokkinn — og í flestum forum eru tað teir forandi fyri flokkinn, sum standa fyri skotum — slíkt er ikki sunnur politikkur, og eigur tí at verða skúgvaður til viks av rættugsandi fólki.

Tey bløð ella flokkar, sum driva ein persónpolitikk ístaðin fyri ein heildarpolitikk, og meina á tann hátt at skaða mótsæðuflokkinn við slíkum vápn, er einans sær sjálvum og sínum egna flokki at bana í so máta. Tíverri hoyrir ein fólk ikki so sjáldan siga sum so: Eg kann ikki liða handa flokkinn, tí tey kenna eitt ella annað persónligt brek við flokksleiðaranum — tey tonkja yvirhøvur ikki uppá, hvat týðning viðkomandi flokkur kann hava — hvat hann kann avrika til frama fyri tey — ella hvat stevnuskrá flokksins sigur.

Tað, at driva ein slíkan persónpolitikk ístaðin fyri ein landspolitikk — ein heildarpolitikk, er í forum ein tann størsti meinbogi fyri at kunna gera tað møguligt at skapa slitmanninum 100 pst. tryggari arbeiðs- og livilíkindir enn hann veruliga hevur tað. Hevði fólk duga betur at sæð burtur frá teimum persónligu brekunum, ið tey so væl duga at finna við einstokum monnum innanflokks, og heldur tonkt uppá flokksins politiska fyrimun í allar mátar, sum t. d. at viðkomandi flokkur hevur betri vilja og dugnaskap at leggja eitt trygt og haldgott stöð undir minna mannsins slit og strev. Tí eitt er givið, at skal tað verða farið at leita eftir persónligum brekunum, so er ikki at ivast í at øll hava meira og minni brek, og tí eigur at verða latið slíkt hvílla í sær sjálvum — tá tað snýr seg um politikk — og tá ein flokkur skal umboðast — ella farið skal verða til eitt veljaraborð — halda seg eftir tí politiska snórinum.

Lærir fólk at siggja burtur frá slíkum persónligheitum og smáfjanti, tá fyrst koma tey at hava møguleika fyri at fáa tað rétta úrslitið við atkvøðu síni.

Fólk, sum duga at taka politikk út frá tí rétta sjónarringinum og vilja sær sjálvum sitt egna besta, hongja seg ikki í einstakar persónar, sum tey møguliga einferð hava funnið eitt ella annað smálígt brek við, tí tað eru ikki einstakir menn ið tað snýr seg um — men tað er politikkurin — flokkurin sum skal stuðlast fyri at hann kann verða